

Úvod do potravinářské legislativy

Označování potravin

Kamila Míková

Označování potravin

Upravuje Zákon o potravinách č.110/97
Sb.a Vyhláška č. 113/2005 Sb.

- Potraviny balené výrobcem
- Potraviny balené v prodejně
- Potraviny nebalené

*Balený výrobek – obsah nelze vyměnit
bez otevření obalu (pojistky)*

Označování potravin – pokr.

- **Značení** – vnější obal :
 - čitelné
 - nesmazatelné, neodstranitelné
 - nezakryté
 - v češtině (kromě obchodního názvu)
 - nesmí uvádět v omyl
 - u živočišných potravin identifikační značka zdravotní nezávadnost

Označování balených potravin

- 1) obchodní jméno a sídlo (země) PPP (výrobce, dovozce, prodejce, balírna)
- 2) název potraviny – druh, skupina, podskupina (viz komoditní vyhlášky) a způsob úpravy (uzená, sterilovaná...)

➤ Např.

Druh: luštěnina

drůbeží maso

Skupina : hrách žlutý

krůtí prsa

Podskupina : předvařený

chlazená

Označování balených potravin – pokr.

- u potravin neuvedených v komoditní vyhlášce se název odvozuje od suroviny nebo technologie (lososová pomazánka, jahodové knedlíky...)
- **3)** údaj o množství - g, kg, ml, l, kusy
(u více dílčích balení hmotnost a celkový počet)
potravin v nálevu – hmotnostní podíl
hmotnostní odchylky – jen jsou-li uvedeny v
komoditní vyhlášce

Označování balených potravin – pokr.

- Symbol „e“ - skutečné množství se neodchyluje od deklarovaného víc než o přípustné odchylky dané vyhláškou
- Měření každé šarže – vyhodnocení podle statistických kritérií
- Kalibrovaná měřidla
- Dokumentace, archivace

Označování balených potravin – pokr.

➤ 4) šarže : L + kód

datum výroby

➤ 5) datum :

≈ **použitelnosti (spotřeby)** – „spotřebujte do“
+ podmínky skladování (komod. vyhláška
nebo výrobce) + trvanlivost a podmínky
skladování po otevření výrobku

Označování balených potravin – pokr.

≈ datum minimální trvanlivosti

(den, měsíc, rok)

Datum se nevyžaduje např. u: čerstvého ovoce a zeleniny, lihovin, vína, nebaleného pečiva, žvýkaček, nečokoládových cukrovinek, sladidel, soli, octa ...

Označování balených potravin – pokr.

- 6) údaj o způsobu použití – ředění, tepelná úprava, MW ohřev, zvláštní výživa (postup, návod)
- 7) složení – složky se uvádí sestupně

Složka = jakákoliv látka (včetně aditiv, i. k aromatizaci, vody), použitá při výrobě a zůstávající jako součást potraviny

Označování balených potravin – pokr. - příklad

Označování balených potravin – pokr. složení

- **Přídavné I.** se uvádějí názvem nebo kódem E + číslo a uvedením kategorie (konzervant, barvivo, sladidlo, emulgátor, zahušťovadlo, regulátor kyselosti...)
- „Cross-over“ efekt
- Složka složená z více složek – rozklíčovat
- Zvýrazněná složka (v názvu nebo grafice) – uvádí se v %

Složení

Vídeňské párky

Složení: vepřové maso; hovězí maso; voda; sojová emulze; kolagenní emulze; škrob bram.; stabilizátor E450, E451, směs přírodního koření; antioxidant 301; potr. barvivo E120; dusitan.solicí směs obohacená jódem (jedlá sůl + konzervant E250)

Složení

Vícezrnný chléb.

Složení: Pšeničná mouka (50%), žitná mouka (20%),
lněné semínko, celozrnný šrot (10%), droždí, voda, sůl,
regulátor kyselosti E575.

Složení

řepkový olej (součást majonézy)

voda (součást majonézy)

jogurt (součást majonézy)

vejce (součást majonézy)

ocet (součást majonézy)

sůl (součást majonézy)

cukr (součást majonézy)

E412 Guma guar (součást majonézy)

E415 Xanthan (součást majonézy)

kukuřičný modifikovaný škrob (součást majonézy)

E954 Sacharin (součást majonézy)

sledové filety (marinované, 30%)

cibule (marinovaná)

zelí (sterilované)

okurky

mrkev

hrášek

sůl

pepř

E202 Sorban draselný (Sorbát draselný)

E211 Benzoan sodný (Benzoát sodný)

Označování balených potravin – pokr. složení

- Souhrnné názvy složek (pokud nejsou uvedeny v názvu) – např. olej, škrob, drůbeží maso, ryby, salám, šunka, sýr, mouka, koření a bylinky (do 2%), zelenina...
- Složkou nejsou l. pomocné, rozpouštědla a nosiče aromat
- Složky se neuvádí u jednosložkových potravin – např. čerstvé ovoce a zelenina, máslo, sýry, maso, luštěniny, ocet...

Označování balených potravin – pokr. složení

- Složení – doplňky :

- sušené potraviny ~ zda se uvedené složení vztahuje k suché nebo obnovené potraviny
- obohacené potraviny ~ deklarované množství po celou životnost
- pořadí složek se nemusí uvádět u směsí s rozdíly v zastoupení $< 10\%$
- sladidlo ~ “se sladidlem” v názvu

Označování balených potravin – pokr. složení

- látky k aromatizaci ~ označí se „aroma“
(přírodní, **přírodně identické**, umělé)
- negativní tvrzení ~ např. neobsahuje
lepek
- snížený obsah živiny ~ o méně než 30%
- zvýšený obsah živiny ~ o více než 30%
(vitamíny a miner. l. min. o 15 % DDD)

Označování balených potravin – pokr.

- 8) údaje o potravinách nového typu :
- informace o charakteristickém znaku
 - informace o postupu, kterým byla změna dosažena
 - GMO → „obsahuje GMO“ nebo „vyrobeno z GMO“ + název složky

Označování balených potravin – pokr.

- 9) údaje o alergenech (Vyhláška č. 101/2007 Sb.) – povinné uvádění

Příklady alergenů :

obiloviny obsahující lepek

ryby + výrobky

vejce

celer

sója

arašídy, ořechy

korýši, měkkýši

mléko + výrobky

hořčice

SO₂

Which ingredients can cause a problem?

Nuts

Milk

Peanuts

Soya

Mustard

Lupin

Eggs

Fish

Shellfish

Gluten

Sesame seeds

Celery

Sulphur dioxide

Alergeny

- Musí být uvedeny ve složení - **zvýrazněny** (upozornění na možnou přítomnost)
- Nebalené potraviny – povinná informace

Označování balených potravin – pokr.

➤ 10) údaje o nepříznivých účincích

Např. :

Chinin → nevhodné pro těhotné ženy

Polyoly (sladidla) → projímavé účinky

Sůl > 2,5% - uvést množství

Etanol > 1,2% - uvést obsah

Kofein > 150 mg/l – „s vysokým obsahem kofeinu“

Medvědice lékařská – těhotné ženy, ledviny

Označování balených potravin – pokr.

➤ 11) nutriční hodnota

- **nutriční tvrzení** → povinná (úplné údaje)
- ostatní potraviny → dobrovolná
≈ zkrácená verze - bílkoviny, tuky, sacharidy
(g/100 g) + energetická hodnota (kJ a kcal/100 g)
- **povinná verze** : energetická hodnota (kJ a kcal/100 g), bílkoviny, sacharidy (cukry), tuky (nasycené), sůl (g/100 g)

Nutriční hodnota – příklad stará verze

ACTIVIA TVAROHOVÁ

Průměrné výživové hodnoty ve 100 g

Využitelná energie	464 kJ / 110 kcal
Bílkoviny	52 g
Sacharidy	158 g
Tuky	29 g

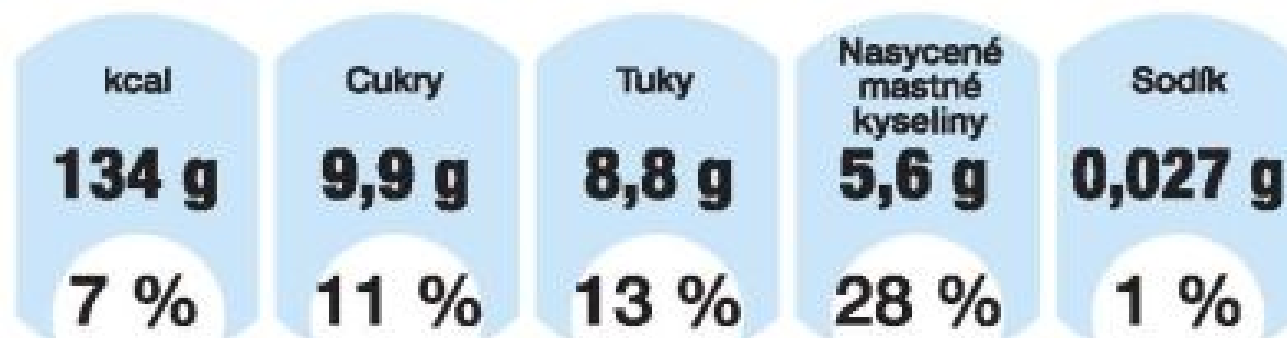
Průměrné nutriční hodnoty na 100 g výrobku
Priemerné nutričné hodnoty na 100 g výrobku

Energetická hodnota	284 kJ (67 kcal)
Bílkoviny/Bielkoviny	4,9 g
Sacharidy z toho cukry	10,3 g 4,5 g
Tuky z toho nasycené/nasýtené mastné kyseliny	0,7 g 0,2 g
Vláknina	6,5 g
Sodík	0,21 g

* GDA – Doporučené denní množství. Pro dospělého osobu je průměrný přísun energie 2000 kcal. Doporučené denní množství se může lišit v závislosti na věku, pohlaví a fyzické aktivitě.

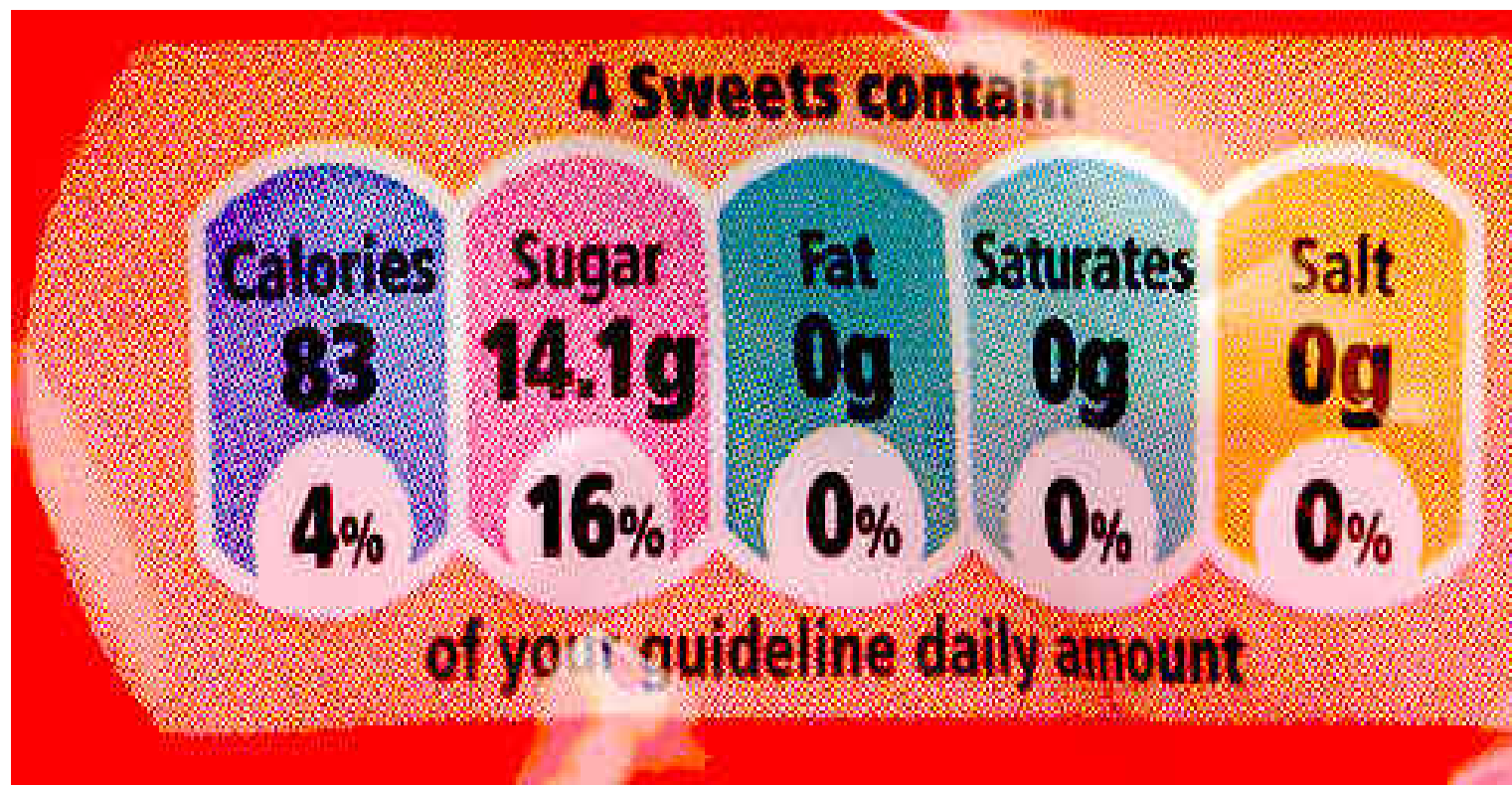
* GDA – Odporúčané denné množstvo. Pre dospelú osobu je priemerný prísun energie 2000 kcal. Odporúčané denné množstvo sa môže lišiť podľa veku, pohlavia a fyzickej aktivity.

Každá porce 30 g výrobku obsahuje

doporučeného denního množství pro dospělé.

Nutriční hodnota – nové značení porce

Označování balených potravin – pokr.

- 12) jakostní třída (pokud je dána komoditní vyhláškou)
- 13) údaj o ozáření
- 14) grafika – odpovídá složení (nebo uvést „doporučený způsob servírování“)

Označování – příkl.

Klatov 442/2
339 01 Klatovy
Tel./fax: 376 320 755
www.klatryb.cz

Vzor etikety

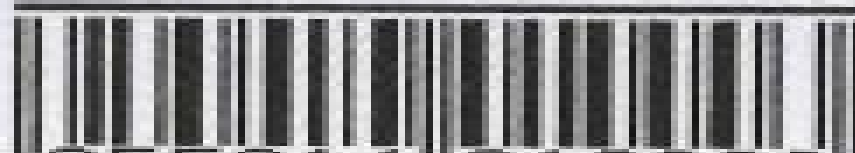
čerstvá sladkovodní ryby
Pstruh čerstvý, marinovaný
Š U N A V A

Složení: pstruh, kořeněná marináda,
jediš sůl,
zvýrazňovač chuti E 621,
antioxidant E 306

Skladujte od 0 °C do 2 °C

Vyrobena v české republice
Datum expedice: 03.03.2005
Spotřebujte do: 07.03.2005

Hmotnost: **1.000 kg**

2 955014 010003

Zpracovna ryb Klatovy - Tajanov
Dr. Sedláka 423/3, 339 01 Klatovy

K letišti 442/2
339 01 Klatovy
Tel./fax: 376 320 755
www.klatryb.cz

Výrobek: Klatovy

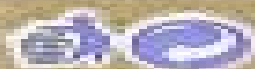
Uzené výrobky z ryb
**RYBÍ MĚSÍČEK
SE SÝREM**

Složení: ryby (losos, kapr), sýr,
voda, jedlá sůl, sněh koření

Skladujte od 1 °C do 5 °C

Vyrobeno v české republice
Datum expedice: **15.03.05**
Spotřebujte do: **20.03.05**

Hmotnost: **0,100 kg**

Zpracovna ryb Klatovy - Tajnov
Dr. Sedláka 423/3, 339 01 Klatovy

Označování potravin – pokr.

- **Potraviny balené v prodejnách** – všechny podstatné údaje jako u potravin balených výrobcem
- **Potraviny nebalené :**
 - - výrobce předá údaje v dokumentaci
 - - prodejce informuje zákazníka
(viditelně umístí název, datum použitelnosti, podmínky skladování, nepříznivé účinky)

Označování potravin – ovoce a zelenina

- Jablka, hrušky, citrusové plody, jahody, kiwi, paprika zeleninová, salát, endivie kadeřavá letní a endivie zimní, rajčata, broskve a nektarinky, stolní hrozny révy **vinné** musí být označeny:
- a) zemí původu
- b) jakostí
- c) odrůdou či tržním druhem (je-li stanoveno, např. u hub)

Označování potravin – pokr.

- Uvádění v omyl :

Vlastnosti, množství, původ

- údaje které nelze dokázat
- údaje vyvolávající obavy
- zvláštní nutriční hodnota
- dieta (záměna s výrobky pro zvláštní výživu)
- zdravotní tvrzení – jen povolená
- zvláštní vlastnosti (hubnutí)

Označování potravin – pokr.

- charakter (domácí, bio, přírodní, čerstvé...)
- náboženské rituály (košer)
- „imitace“ – stejný vzhled (chuť) ~ jiné složení (sýr z rostlinných proteinů)
- zřetelné označení (viditelné - blízko názvu) ~ možnost záměny – klamání
- označování země původu – maso (vepřové, drůbeží, kozí, skopové)

